

Rehviringluse INFOKIRI

SÜGIS 2025

REHVI RINGLUS

HEA MTÜ REHVIRINGLUS KLIENT JA KOOSTÖÖPARTNER!

Teie ees on meie järjekordne infokiri, millest saate ülevaate meie tegevusest ja sellega seonduvast.

Meie kuuenda infolehe teemad on

- 2025. esimese poolaasta statistika ülevaade, milliseid taaskasutusmeetodeid sel aastal kasutati, kui palju vanarehve üldse koguti ja taaskasutusse suunati.
- Euroopa Komisjoni seisukoht tootjavastutusest rehviplokkide osas.
- Ülevaade Läti Vabariigi vanarehvide tootjavastutussüsteemi toimimisest.
- QR-kood, mis aitab edasimüüjal saada ülevaadet Rehviringluse kogumiskohtadest, kuhu saab rehve tasuta ära anda.
- Meedia ülevaade.

MIKS ME INFOLEHTE VÄLJA ANNAME?

Arvame, et ei piisa sellest, kui me oma klientidele taaskasutust kinnitavaid tõendeid saadame.

Rehviringluse sooviks on anda laiem ülevaade hetkeolukorrast vanarehvide tootjavastutuse valdkonnas, kitsaskohtadest selles süsteemis ja ka nii-öelda suuremast pildist, niipalju kui see meile kättesaadav on. Teame, mida me ise teeme, aga ei oma tingimata ülevaadet teiste tegevusest.

Eesti teine vanarehvide tootjavastutusorganisatsioon ka ise selle nimel väga ei pinguta ning Estonian Tyre Recycling (ETR) kodulehel olev jutt nende keskkonnasõbralikust ja läbipaistvast rehvide käitlusest on eksitav.

Tõepoolest nad otsivad võimalusi vanarehvide taaskasutusel, aga oma turuosale vastavate kohustuste täitmisel on veel kõvasti minna.

Mina Rehviringluse tegevjuhina panustan sellesse igapäevaselt, et see õiglus saabuks.

Seda nii Rehviringluse kui ka ETR-i klientide jaoks.

Sellest infokirjast saate ka ülevaate, kuidas Lätis on tegutsemas neli vanarehvide tootjavastutusorganisatsiooni, aga Läti eripära on see, et nad tegelevad mitut liiki probleemjäätmete tootjavastutusorganisatsioonidega.

Lätis on leitud, et TVO-de auditeerimisel on mõte. Kuigi me unistame vähemast bürokraatiast ja halduskoormuse vähendamisest, on vajadus põhjalikuma kontrolli järele.

Maaletoojate raha tuleb kasutada sihipäraselt. Juulis jõustus jäätmeseaduse muudatus, mille kohaselt on ka mootorsõiduki maaletooja rehvi tootja.

Soovitame veel liitumata mootorsõidukite maaletoojatel liituda <https://www.rehviringlus.ee/liitumine> juba täna ning sõlmida liitumislepung, et seaduses ettenähtud tootjavastutuse kohustused täita.

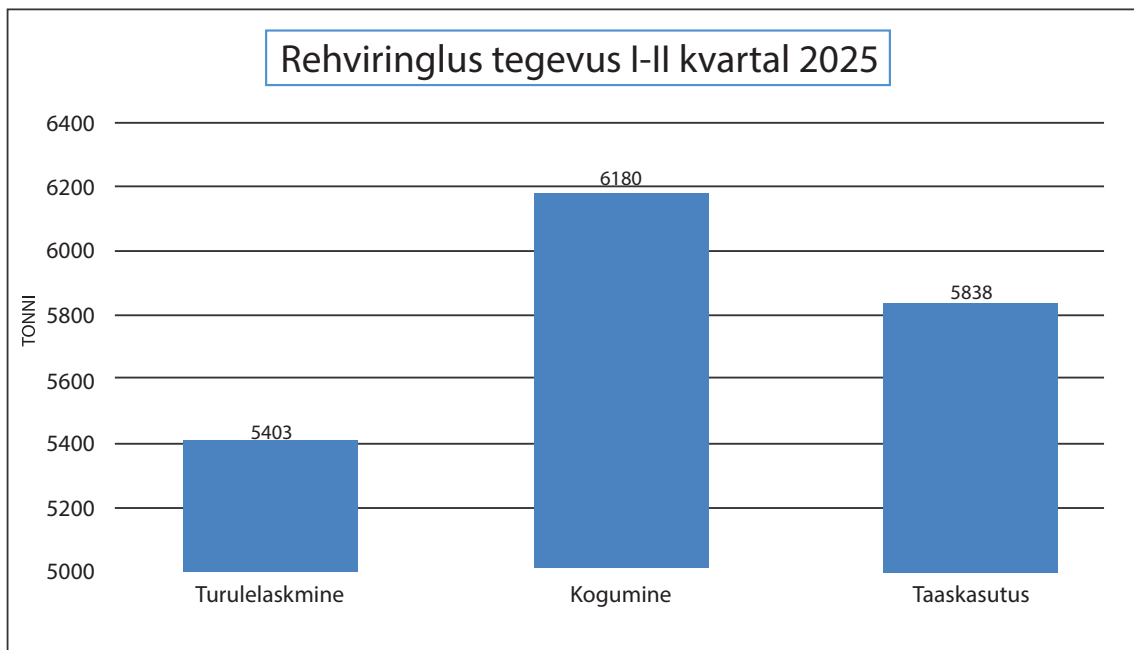
Enamus sügisesest rehvivahetusest on möödanik. Meie ülesanne on kõik kogutud vanarehvid taaskasutusse saata. Seda me ka teeme.

MTÜ Rehviringlus juhatuse liige Einar Teesalu

Foto: Tiit Mõtus

REHVIRINGLUSE TEGEVUS 2025 I POOLAASTAL

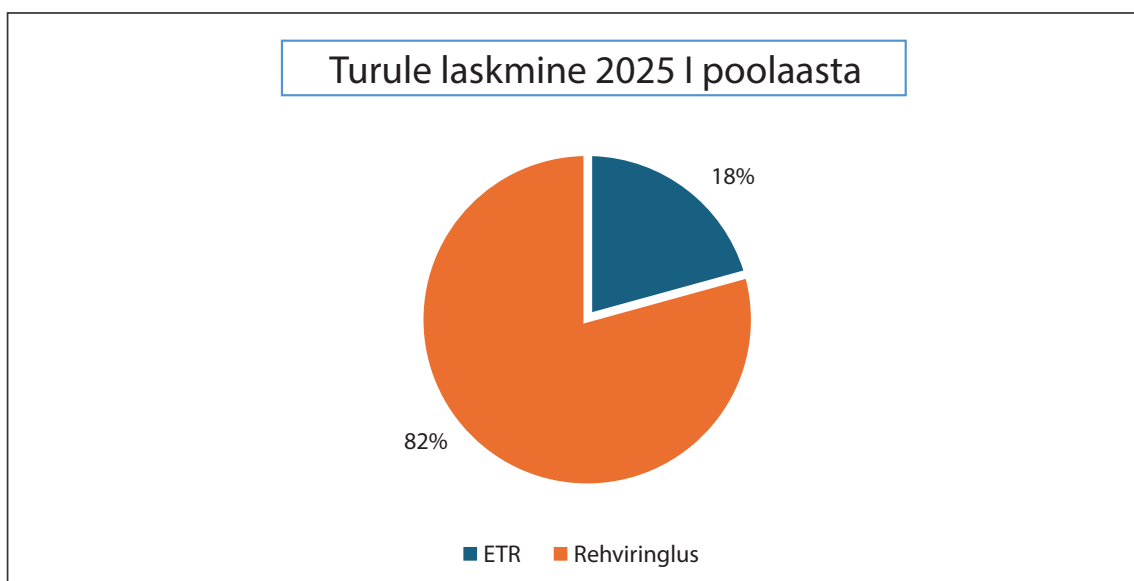

ENDISELT KOGUME ROHKEM, KUI TURULE LASTAKSE

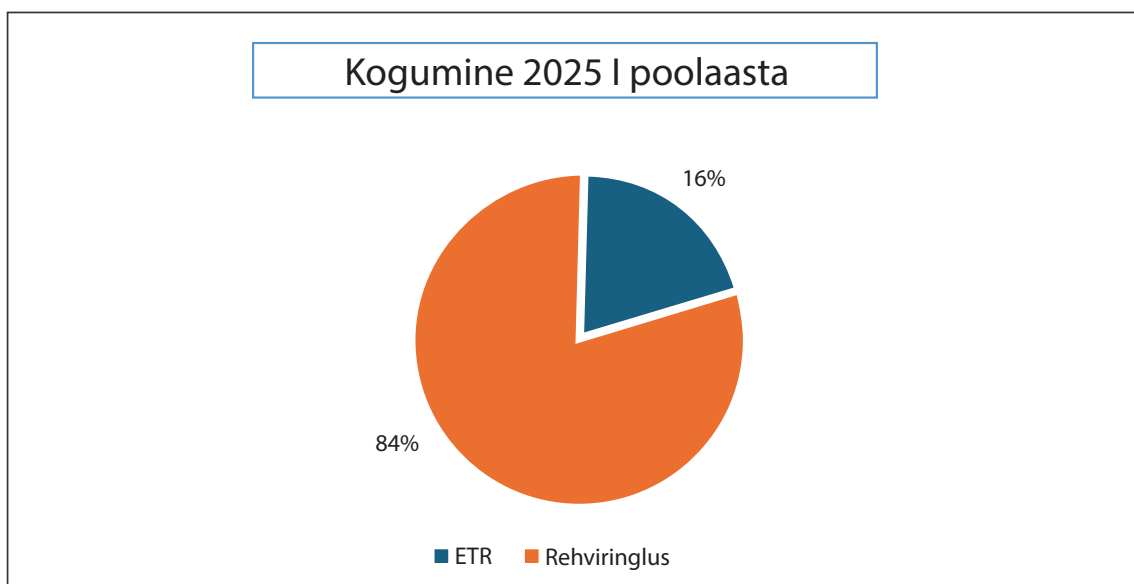
2025. aasta esimesel poolaastal lasid Rehvinglusega liitunud ettevõtted Eesti turule 5403 tonni rehve. Kogusime aga turule lastust märksa enam - 6180 tonni rehve. Selline suur vahe turule laskmise ja kogumise vahel tuleneb peamiselt sellest, et üldise majandusliku olukorra tõttu on oluliselt vähenenud rehvide müük.

Rehve tuuakse aga kogumispunktidesse endiselt rohkem. Rehvinglusel on 111 kogumispunkti, mis on 35 kogumispunkti rohkem, kui ETR-il. Tegelikult koguvad nad rehve vaid kolmandikust oma kogumispunktidest.

Siit ka põhjused ETR-i poolsest alakogumisest. Ülejäänud nn „ülekogumine“ on tulnud mootorsõidukite alt tulnud rehvide arvelt, mis jõuavad meie kogumisvõrgustikku. 1. juulist hakkas kehtima jäätmeseaduse muudatus, mille kohaselt muutuvad rehvide maaletoojateks sõiduautode maaletoojad. Seega saame selle aasta lõpuks arusaama, kas turule laskmise ja kogumise erinevus väheneb.

Lähtudes turu jaotumisest kahe TVO vahel, on jooksev olukord kogumisel ETR ja Rehvingluse vahel veidi paremini “paika loksunud”. Endiselt on lahenduseta varasema ülekogumise tasaarveldamine 2024. aasta osas, kui Rehvinglus kogus 2570 tonni rehve rohkem, kui tema toonane turuosa ette nägi.

KOLM AASTAT PEALE ASUTAMIST POLE ETR VANAREHVIDE TAASKASUTAMISELE ÕIGET HOOGU SISSE SAANUD

ETR-iga liitunud ettevõtted ei pruugi seda ise tunnetada, et nende kui tootja ülesanded on osaliselt täitmata, sest nad on selle teenuse eest tasunud. 2024. ja 2025. aasta esimese poolaasta kokkuvõttes ja turuosasid arvesse võttes on ETR-il taaskasutamata ligikaudu 3000 tonni rehve.

Oma turuosast märkimisväärselt väiksema osa vanarehvide kogumine ja taaskasutusse mitte suunamine näitab seda, et ETR-iga liitunud ettevõtted pole rehvi tootjana oma tootjavastutusega kaasnevaid ülesandeid täitnud, kuigi on kohustuste delegeerimise raames kohustuse täitmise eest tasunud.

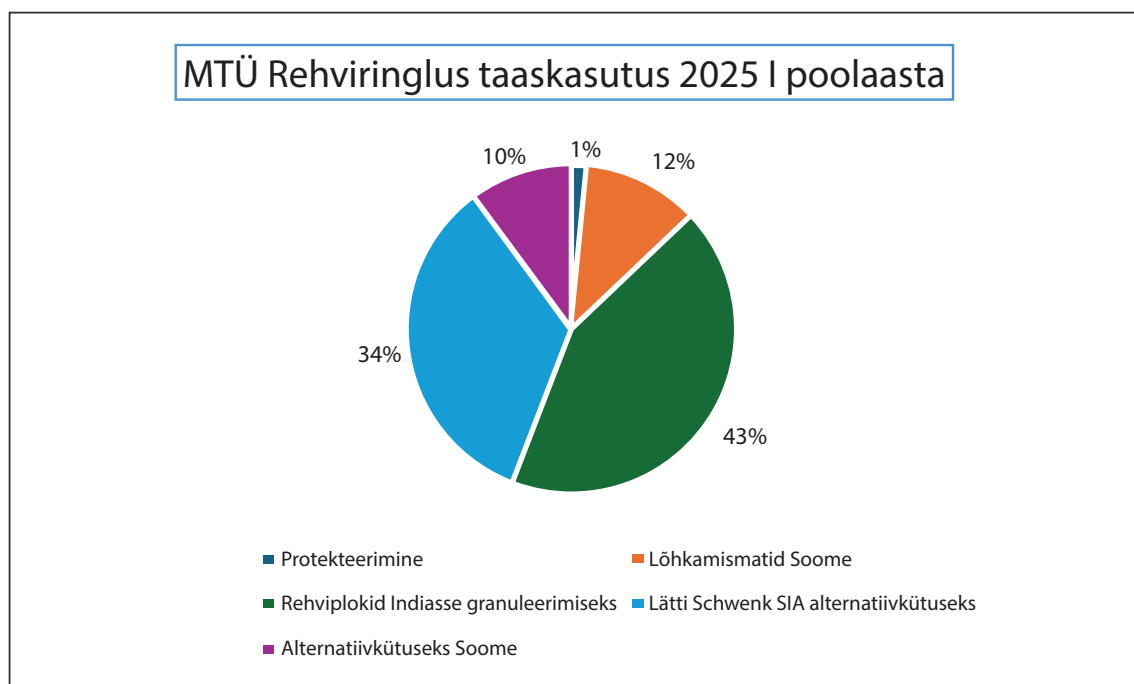
Rehvitootja ülesanded on

- 1) vanarehvide kogumisvõrgustiku ülalpidamine;
- 2) vanarehvide kogumine;
- 3) kogutud vanarehvide taaskasutusse suunamine;
- 4) rehvide kasutajale suunatud teavituskampaaniate läbiviimine;
- 5) andmete esitamine ja suhtlus ametkondadega.

KAHE TEGUTSEVA TVO TEGEVUSEGA SEOTUD 2025 ESIMESSE POOLAASTA OLULISEMAD NÄITAJAD

TVO	LIITUNUD ETTEVÕTTEID	KÄITLUSVIISIDE ARV	HIND	KOGUMISKOHTADE ARV EESTIS	TURULE TOOMINE/T	KOGUMINE/T	TAASKASUTUS/T
MTÜ Rehvinglus	242	4	110	111	5403	6180	5838
MTÜ Estonian Tire Recycling	52	1	120	75	1183	1148	?

MTÜ REHVIRINGLUSE REHVIDE TAASKASUTAMISE KÄITLUSVIISID 2025 I POOLAASTAL

MTÜ Rehvinglus on kasutanud 2025. aasta esimesel poolaastal nelja erinevat taaskasutusvõimalust. Alustades kõige paremast võimalikust taaskasutusviisist ehk protekteerimisest teatame, et siin on arvepidamise põhimõtetes toimunud muudatus. Protekteerimise taaskasutuse andmetes on nüüdsest näidatud ainult need rehvikogused, mis protekteerijad (rehvide taastajad) on kogunud Eesti turult vanarehvidena (jäätmelena) ja valmistanud nendest uued protekteeritud rehvid. Seda sama kogust näitab Rehvinglus ka turule laskmise ja kogumisena.

Sellised rehvid, mida klient toob otse protekteerijale ja saab need taastatult tagasi, ei käsitleta Keskkonnaameti ja Kliimaministeeriumi seisukoha järgi jäätmekäitlusena, vaid toote paranduse, remondina (need rehvid ei muutu jäätmeteks) ning neid koguseid TVO oma jäätmearuandluses ei kajastata. Rehvinglus on aktsepteerinud selle seisukoha ning kogunud protekteerijatelt korrigeeritud andmed, tehes nende põhjal vastavad parandused 2023 ja 2024 probleemtoodete registrile esitatud andmetes. Nii moodustavad protekteeritud rehvid 1% MTÜ Rehvingluse taaskasutusest.

43% kogutud vanarehvidest suunasime rehviplokkideks pakituna Indiasse, kus need purustati ja võeti materjalina ringlusse. 44% rehvidest jõudis tsemenditööstuse alternatiivkütuseks fossiilsete kütuste asemel.

Lisaks tavapärasele Läti turule suunasime 10% rehvidest Soome alternatiivkütuseks. 12% rehvidest toodeti lõhkamismatte, mida Soomes kasutatakse lõhkamistöodel.

EUROOPA KOMISJON KINNITAS: VANAREHVIDEST REHVIPLOKKIDE TOOTMISEL REHVITOOTJATE VASTUTUS LÕPEB

Euroopa Komisjoni vastus on selge ja ühemõtteline: selle uue toote jäätmeks muutumisega seotud tootjavastutus saab lasuda vaid uue toote tootjal, mitte selle tooraineks olnud algse toote tootjal. Seega ei vasta tõele väide, mille järgi rehvidest rehviplokkide tootmisel rehvide tootjavastutus ei lõpe.

Rehviringlus kasutab vanarehvide ringlussevõtuks mitmeid viise, muu hulgas nende üleandmist rehviplokkide valmistamiseks. 2024. aastal andis Keskkonnaamet loa vanarehvidest rehviplokkide kui ehitustoodete valmistamiseks ning tunnustas asjaomaseid rehviplokke toodetena. Sellest tulenevalt lakkavad vanarehvid nende rehviplokkide tootmisel olemast jäätmed vastavalt jäätmete raamdirektiivi artiklile 6 lõikele 1 ning jäätmeseaduse §-le 21.

Euroopa Komisjoni koostatud jäätmete raamdirektiivi tõlgendamise juhendmaterjali kohaselt tähendab jäätmeteks olemise lakkamine ühtlasi taaskasutusprotsessi lõpuleviimist. Jäätmeteks olemise lakkamisel väljub materjal või aine jäätmealase õigusraamistiku kohaldamisalast.

Seega ei tohiks tekkida küsimust, kas rehvitootjate vastutus vanarehvide kui jäätmete eest lõpeb nende rehviplokkide tootmisel või üksnes „peatub“, et „taastuda“ hetkel, mil rehviplokkidest kunagi tulevikus taas jäätmed saavad. Ometi on selline küsimus avalikult tõstatatud. Milles siis asi?

2022. aastal lisandus rehvitootjate tootjavastutusorganisatsioonide sekka Estonian Tire Recycling MTÜ (ETR). Meedias alanud laimukampaania keskmes oli väide, et rehviplokkide kasutamine ehituses on „õövastav“ ning keskkonnale kahjulik tegevus, püüdes kujundada arvamust, et vanarehvide kasutamine rehviplokkides ei vabasta rehvide maaletoojat tootjavastutusest.

2024. aasta sügisel esitas ETR-iga seotud isik, käitluspartner Ragn-Sells AS (edaspidi RS), jäätmeseaduse muutmise seaduse eelnõu (430 SE) menetluses Riigikogule ettepaneku, et seadust tuleks muuta nii, et rehvidest rehviplokkide tootmine enam tootjavastutust ei lõpetaks.

RS ettepanek ei leidnud küll Riigikogu toetust, kuid seda asus toetama Kliimaministeerium, leides, et seadust pole vaja muuta, sest piisab „tõlgendamisest“. „Tõlgenduse“ põhisisuks sai seisukoht, mille järgi juhul, kui jäätmete ringlussevõtu tulemusel (sealhulgas ka juhul, kui neist on saanud uus toode) nende esialgsed omadused oluliselt ei muutu, siis vaatamata jäätmeteks olemise lakkamisele tootja kohustused siiski ei lõpe.

Rehviringlus püüdis selgitustaotluse abil saada vastust küsimusele, kust ministeerium sellise tõlgenduse on võtnud ja kuidas see on kooskõlas jäätmeteks olemise lakkamise kui autonoomse EL-õiguse mõistega, millel ei saa olla „kohalikke iseärasusi“. Sisulisi vastuseid Kliimaministeerium neile küsimustele ei andnud.

Seepeale pöördus Rehvinglus päringuga Euroopa Komisjoni poole, paludes selgitada, kas jäätmeteks olemise lakkamisel jäätmete raamdirektiivi artikli 6 lõike 1 tähenduses tootjavastutus lõpeb lõplikult või saab see ka „peatuda“ ja seejärel „taastuda“, kui jäätmeteks olemise lakkamisel tekkinud uus toode ise jäätmeks muutub.

Seega on Euroopa Komisjoni vastus selge ja ühemõtteline: selle uue toote jäätmeks muutumisega seotud tootjavastutus saab lasuda vaid uue toote tootjal, mitte selle tooraineks olnud algse toote tootjal. Tõele ei vasta väide, mille järgi rehvidest rehviplokkide tootmisel rehvide tootjavastutus ei lõpe. Kliimaministeeriumi ja ETR-i teistsugused seisukohad ei põhine seadusel ning on vastuolus nii EL-õiguse kui ka seda tõlgendava Euroopa Komisjoni selgitusega.

LÄTI VANAREHVIDE TOOTJAVASTUTUSSÜSTEEMI ÜLEVAADE

Kuigi Läti ja Eesti õigusraamistik vanarehvide käitlemisel on sarnane, erineb tegelik tegevusraamistik mitmeti.

Turumaht ja liitumise eelised

Aastal 2024 lasti Läti turule kokku 17 700 tonni rehve, mis on võrreldav Eesti kogusega samal aastal (15 918 tonni). Lätis annab vanarehvide TVO-ga liitumine rehvide maaletoojale olulise maksueelise – ilma TVO liikmelisuseta tuleb importijatel maksta 660 eurot iga turule lastud rehvitonni eest, kuid liikmelisus vähendab seda makset umbes veerandini algsest summast. See näitab, et riik kontrollib sissevedu, mitte ei ole jätnud seda TVO-de kohustuseks, kellel selleks hoovad puuduvad.

Vanarehvide käitlemise keskmine tasu on 150–160 eurot tonni kohta (lisandub käibemaks), sõltudes kogumismeetodist, kogusest ja piirkondlikust konkurentsist.

Läti vanarehvidega tegelevad TVO-d on SIA „Zaļais Centrs“, SIA „Zaļā josta“, AS „AJ Power Recycling“ ja SIA „Latvijas Zaļais Punkts“.

Nimede sarnasus tuleneb lätikeelsest sõnast zaļš, mis tähendab roheline.

Läti eripäraks on, et TVO-d võivad hallata ka teiste jäätmeliikide, näiteks akude kogumist. Samuti on aktsepteeritud vertikaalne integratsioon.

Kohustused ja aruandlus

Iga TVO peab koguma 80% rehvide massilisest kogusest vastavalt oma turuosale ning tagama, et kogu kogutud rehvide hulk suunatakse taaskasutusse või ringlusse. Selline lähenemine põhineb arusaamal, et rehvid kaotavad kasutamisel massi.

Ülevaade kohustuste täitmisest antakse kaks korda aastas:

esimese poolaasta aruanne: hiljemalt 31. augustiks;

auditeeritud aastaaruanne: hiljemalt 30. aprilliks järgmisel aastal.

Õigusloome arengud

Lätis on veel planeerimisel järgmised muudatused:

kohustuslik TVO-liikmelisus sõidukite importijatele;

kohustuslik iga-aastane välisaudit TVO-dele;

ühtse andmeplatvormi loomine, mis võimaldaks ristkontrolli TVO-de, tolli ja maksuameti andmete vahel; rehvimüüjate kohustamine võtta vastu kasutatud rehve müügikohtades.

Peamised probleemid

Endiselt on keerulised valdkonnad veebikaubandus ja eraisikute poolt imporditud sõidukid.

Rehvide taaskasutusmeetodid

Materjali taaskasutus: 40–50% – peamiselt granuleerimine ja kummigraanulite kasutamine kodumaal või eksport Leetu ja Poolasse.

Energiataaskasutus: 35–40% – rehve purustatakse ja kasutatakse alternatiivkütusena SCHWENK Latvija tsemenditehases.

Rehvide taastamine: ligikaudu 5% – rehvide uuesti protekteerimine.

Eksport töötlemiseks: 10–15% – purustamata rehvid saadetakse Leetu, Poolasse ja Saksamaale.

Mida võiks Eestil sellest olla õppida

Rehvingluse pikaaegne ettepanek on olnud, et aruandlus PROTO-sse toimuks 2 korda aastas. See on oluline mitmel turul korraga tegutseva TVO puhul selleks, et saavutada vastastikkuse tasaarvelduse kiirem toimumine.

Eestiski oleks asjakohane kohustuslik iga-aastane välisaudit TVO-dele. See annab kindluse TVO-dele üksteise tegevuse suhtes, aga ka TVO-de klientidele, et nad on liitunud tootjavastutust igakügselt kandva organisatsiooniga.

QR KOODI KAUDU LEIAD KERGE VAEVAGA KÕIK REHVIRINGLUSE KOGUMIPUNKTID

QR kood on mugav lahendus aitamaks rehvide edasimüüjatel teavitada oma kliente Rehviringluse kogumispunktidest, kus saab kasutatud rehve tasuta ära anda.

Varasemalt on rehvide edasimüüjatel infotahvlid, kus olid peenes kirjas nimekirjad kogumispunktidest. Sealt oli raske kliendile sobivat või lähimat kogumispunkti üles otsida. Kuna täna on meil kogumine juba 111 punktis, siis see lahendus enam ei toiminud.

Otsustasime kasutada QR-koodi näol tänapäevast meetodit.

Lisaks on sellel ka kodulehe aadress, kui mõni telefon ei peaks QR-koodi lugemist võimaldama.

Rehvide edasimüüjad saavad tellida meilt nii infotahvli, prinditud QR-koodi sildi või selle ise meie kodulehelt alla laadida.

REHVI RINGLUS

www.rehviringlus.ee

MEEDIAKAJASTUSED

<https://arvamus.postimees.ee/8250436/andres-metsoja-vanarehvide-taaskasutusega-on-eestis-endiselt-probleeme-aga-uks-voit-juba-paistab>

16. mail Postimehes ilmunud lugu Riigikogu keskkonnakomisjoni aseesimehelt Andres Metsojalt eesseisvast seadusemuudatusest ja olukorrast vanarehvide taaskasutamisel.

<https://epl.delfi.ee/artikkel/120386675/einar-teesa-lu-lopuks-ometi-peavad-automuujad-hakkama-vastutama-rehvide-eest>

25. juunil EPL-is ilmus Einar Teesalu lugu automüüjate poolt vanarehvide TVO-ga liitumise vajadusest.

<https://www.err.ee/1609773153/prokuratuur-ei-algata-enefiti-rehvihakke-asjas-kriminaalmenetlust>
18.08 ERR

PÕHJALIKUMA HUVI KORRAL MEIE TAASKASUTUSORGANISATSIOONI VASTU LEIAD
INFORMATSIOONI ALLOLEVATELT LINKIDELT.

<https://www.rehviringlus.ee/>

<https://www.rehviringlus.ee/liitumine>

<https://www.rehviringlus.ee/tariifid>

<https://www.rehviringlus.ee/liitunud-ettevotted>

Kui Sul on ettepanekuid Rehviringluse töö parendamiseks või Sul on lihtsalt küsimusi, siis võta
ühendust: Einar Teesalu +372 512 5833, info@rehviringlus.ee
Ära jäta head ideed või tähelepanekut enda teada!